

exact în ce fel una dintre lacunele mai importante, vv. 524—526 din c. IV, dovedește înrudirea dintre cele două prototipuri (Y și H) și dependența lor de arhetipul Ω.

Apariția tuturor cărților din *Posthomerică* în această remarcabilă ediție va pune la îndemina homerizantilor și a celor care se interesează de poezia greacă târzie un text impecabil stabilit, însoțit de comentariile unui mare cunoscător al poeziei lui Quintus.

M. Nasta

ÉPICTÈTE, *Entretiens*. Livre III. Texte établi et traduit par Joseph Souilhé, avec la collaboration d'Armand Jagu. Paris, « Les Belles Lettres », 1963, 120 p.

Noua ediție a *Conversațiilor* lui Epictet a ajuns la a III-a dintre cele patru cărți câte s-au păstrat, după o istorie destul de lungă și zbuciumată. Textul stabilit și traducerea făcută de J. Souilhé au rămas mulți ani nepublicate din cauza morții autorului (1941). În 1948 și 1949 au apărut tot în colecția « Guillaume Budé » primele două cărți, îngrijite de E. de Places. Abia după un deceniu și jumătate a apărut cea de-a III-a carte, îngrijită de A. Jagu, fără o prefață sau o notă care să explice cauza întârzierii și a schimbării supraveghetorului ediției.

Ultima ediție critică a textului fusese cea a lui Schenkl (Leipzig, Teubner, 1894; ed. a II-a, îmbunătățită, 1916). Ediția de față este făcută pe baza unei noi lecturi a ms. celui mai vechi, Bodleianus (sfârșitul sec. XI) și a colaționării lui cu toate celelalte manuscrise, cu excepția unuia din Leyda și a altuia din Leningrad (sec. XVII). J. Souilhé a corectat unele greșeli de lectură ale lui Schenkl, dar mărturisește că nu a avut răgazul necesar pentru a verifica justetea afirmațiilor acestuia referitoare la diversele etape de corecturi aduse arhetipului.

Primul volum conținea o amplă și documentată prefață (85 p.: I. Vie d'Épictète, II. L'œuvre, III. Le genre littéraire, IV. La pédagogie d'Épictète, V. La doctrine philosophique, VI. Le style d'Épictète). Notele sînt, în toate cele trei cărți apărute, ca în general în edițiile « Les Belles Lettres », puține, mai ales trimiteri la izvoare antice sau la alte capitole ale lucrării. Aparatul critic nu este exhaustiv, editorul specificînd că nu s-a obligat să reproducă toate diferențele celorlalte manuscrise față de Bodleianus. Selectiv sînt reproduse, de asemenea, și conjecturile diverșilor editori, începînd de la *editio princeps* a lui Trincavelli (Veneția, 1535). Traducerea, corectă, clară și adesea chiar elegantă, este, după un bun obicei, întreruptă prin titluri date de către editor capitolelor logice, pentru a preveni pe cititor asupra conținutului. Este de regretat că cei doi colaboratori postumi ai lui J. Souilhé nu au avertizat cititorul, printr-o notă introductivă, asupra contribuției lor exacte la ediția de față.

Nu rămîne decît să dorim terminarea cît mai grabnică a editării în condiții atît de bune a textului lui Epictet, unul din textele fundamentale ale stoicismului.

C. Poghirc

OVIDIANA GRAECA. *Fragments of a Byzantine Version of Ovid's Amatory Works*. Edited by P. E. Easterling and E. J. Kenney (= *Proceedings of the Cambridge Philological Society*, Supplement No. 1), 1965, 85 p.

Autorul versiunii grecești a *Metamorfozelor* lui Ovidiu, Maximos Planudes, pare să fi zăbovit și asupra operelor erotice ale poetului sulmonez. Existența unei traduceri complete, în proză greacă, a *Amorurilor*, *Artei* și *Remediilor iubirii* e aproape sigură, chiar dacă paternitatea ei nu poate fi atribuită lui Planudes însuși, ci, mai degrabă, vreunui din apropiații lui. Încă în